

Szerkesztőség

Árad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Áradi Nyomda Vállalat)

Sürgőnycim: Közlöny, Árad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 360 Lei

Fél évre 180 Lei

Negyed évre 90 Lei

Havonta 30 Lei

Hirdetések díjazás szerint
vétetnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

A jövő utjai.

Csak azokból a hírekből, amelyek a tárgyalások megszakítását köztették, tudtuk meg, hogy Budapesten a jugoszláv, csehszlovák és magyar kormányok kiküldöttjei között tárgyalások folytak a gazdasági közeledés megteremtéséről s az érintkezés könnyebbé tételéről. Az értelem, a viszonyok józan mérlegelése, a helyzet elfogulatlan felismerése s az érdekek közössége már régen sürgette ennek a problémának megoldását. Ruházkodni kell, fűteni kell, aratni kell s építeni is kell s a ruhához nem tudják nélkülözni a gyapjút és a gyapotot, fát mégis csak ottan vehetnek, ahol erdők vannak, búzát termelő mezők nélkül nem lehet aratni s ha nincs szén, megáll a munka s a középkor sötétségébe és elzárkózottságába süllyed vissza a világ. A mai ember szükségletét csak a nagy gazdasági egységek tudják kielégíteni s minél inkább folyamosodik az elzárkózás gazdasági politikája a védő- és tiltó vámok krudélis gyódmódjához, annál inkább szüksége van a fogyasztásnak a nagyobb gazdasági egységek ellátására. Az kétségtelen, hogy hosszú évtizedek alatt a politikai egység előrelátó és öntudatos politikával gazdasági

egységgé is átalakulhat. De ehhez generációk munkája kell s olyan termelési rend, amit háborúk és háború utáni leromlások nem súlyosítottak anarchiába. Ma nem nélkülözheti Középeurópa sem a német nagyiparnak, sem a cseh textiliparnak termékeit, sem a magyar agrártermékeket, sem a román petroleumot sem a sót. S ma nem rendezkedhetik be egyetlen ország sem telephely nélküli termelésre. Olyan horribilisek a termelési költségek, hogy a nyersanyag szállítási költségeit már nem lehet a fogyasztókra áthárítani. A régi országhatárokon belül kialakult mindeközül az a gazdasági rend, mely a termelés és fogyasztás egyensúlyán nyugodott. Az új országoknak olyan gazdasági politikára van szükségük, mely országhatárokat és politikai szétterjedtségeket felett egy egységbe foglalja össze azokat a területrészeket, melyek közt termelés, fogyasztás, geográfiai viszonyai, természeti kincsei szét nem választható összefüggést teremtenek. Ennek a feladatnak teljesítését a megmérgezett közszellem mindenütt megnyilatkozó jelenségei nehezítik meg. A határokon innen s a határokon túl előfordulnak incidensek, áthallatszanak szavak, átközlőnek gesztusok, melyeknek

normális időben semmi jelentősége nem lenne, de ma, abban az atmoszférában, mely a türelmetlenség és bizalmatlanság kohójából gözölt föl, úgy tűnnek fel, mint gonosztervű elhatározások kétségtelen bizonyítékai. Utlevél kényszer, rendőri vizsgálat, beutazási engedélyek, vámrevíziók levétköztetésekkel, behozatali és kiviteli tilalmak állnak még fön mindenütt az utódállamok között s gátolják meg azt az érintkezést, mely a legbiztosabb levezetője lenne a gyűlölködés lelkekben sötétlő pocsolyájának. A vasuti sínek már összeforrasztották, de a telefonvonalak még el vannak vágva s a vasuti közlekedésnek is ezer akadály van.

A jóhiszeműség nem tud megszületni a vérben vonagló világ számára. A fegyvereket letettük, de a lelkeket nem tudjuk pacifikálni. Alaptalan pletykáknak olyan erejük van, hogy egy ország nyugalmat fel tudják gyújtani s felfegyverzik a munkához vissza szokni nem tudó férfiakat. Hiába hívják össze konferenciákat és hiába keresik a jobb jövő felé vezető ut irányát, hiába ismerik fel az érdekek közösségét s azt a parancsot, mely a világ gazdálkodás törvényének követel engedelmséget a politika hajkeverőtől, a bizalmatlanság és rosszindulat kishitűsége sokkal többet rombol, mint a mennyit építeni tud az alig ébredő emberi szolidaritás.

Téves hír az új deviza-rendeletéről

(Két bank kapja meg a kizárólagosságát? — Megnyugtató nyilatkozat.)

Oradea-maréről (Nagyváradról) jelentik: Tegnap este az a szenzációs hír terjedt el az itteni bankkörökben, hogy a legközelebbi napokban Bucurestben olyan értelemű deviza-rendelet fog megjelenni, hogy két bankon kívül minden más pénzintézetnek be kell szüntetni a deviza üzleteket. Ez a két intézet az állítólagos rendelet szerint a Banca Romaneasca és a Marmorosch Bank, valamint ezek

nek fiókjai lennének. Deviza-vásárlásokat, vagy eladásokat más bank nem bonyolíthat le, kégen értékek más bankokhoz a külföldről sem érkehetnek és a külföldre sem utalhatnak át más pénzüzetek. A hír érthető jogalmat keltett bankkörökben, mert a rendelet a bankok tulajdoni többségének legfontosabb üzletágát semmisítené meg. Tudvalevő ugyanis, hogy igen sok pénzüzetet csakis

Balika esete.

Irta: Königsseg Lajos gróf.

(Folytatás.)

Azonban János király kezdett izmosodni. Nagyon bántotta ez az idegen test a testében. Szerette volna a Ferdinánd hí Balikáékát kifüstölni. De hogyan? Hadsereg: az nincs. Pénz: az nincs. A lippaikat rá lehetne ugyan uszítani a világesiakra és azoknak faltörő öreg ágyúik is vannak, csak az a baj, hogy várviváshoz értő utaszaik nincsenek. Itt drága a jó tanács. Elpanaszolja baját az ő hűséges barátjának, Martinuzzi püspöknek, más néven: „a szőrös füllü barátnak“. Ez végighallgatja és azt feleli: majd gondolkozunk rajta. És nem csak gondolkozott, de „tett“ is.

Volt neki egy régi jó cimborája, akivel még gyerekkorában együtt huszároskodtak Corvin János herceg hadseregében. Együtt őrizték Vajdahunyad várát és együtt csinálták végig a nikapolyi csatát.

Hogy aztán Corvin János fekete himlőben meghalt és ő nem tudott más vezetőt megszokni, megtanult írni-olvasni és pap lett. Pap volt, de mert nem tudott kérni, hát nem akadt plébániája. Ezzel találkozott Buda vára utcáin véletlenségből a ravasz püspök. Vagy talán nem is véletlenségből. Őrültek egymásnak és a szőrös füllü barát kivitte az ő volt fegyvertársát Sajóladra, a hol ő az apát ur. Itt aztán sok kúna bort megivának és sokat sugtag, tervezgettek együtt. Hogy mit, azt nem tudá senki.

A nagy sugdosásnak az lett az eredménye, hogy egy szép napon János király kinevezte a siriai plébániára Mihály papot lelkésznek. És ez rövidesen meg is érkezett Sirié-ba. Itt aztán informáltatta magát részletesen a Péter kántortól. Ekkor kialakult a régi katonának a fejében egy terv. Titokban, éjjel felkeresett mindenkit, akinek leánya, huga avagy felesége raboskodott fenn a várban. Ezekből aztán volt mit hallania. Nem győzték panaszolni a hiálott sok szén-

vedést és a várbeliek erőszakosságát.

— Látjátok hűveim, mondotta, czzel azért látogat meg az Isten benneteket, mert Ferdinánd király emberei vagytok: Balika az ő kapitánya.

Hát hiszen na csak az kell: cserélnek ők gazdát! Azonnal föl is esküdtek János királynak. Mikor ez a kérdés már rendezve volt, egy délután meghuzatta a siriai Istenháza harangját. Régen nem csengett már a templom kis harangja és a sziklavárban fogoly asszonyok csodálkozva hallották szavát.

Ekkor felküldte a vár urához Péter kántort azzal az izennel, hogy új pap jött Sirié-be és holnap, Mindszentek ünnepén nagymis lesz urvacora osztással. Ezt hallva, megrohanta a sok malasztra éhes asszony a harambasát és kuncogva kérték: eressze őket holnap a misére!

Balika nem akarva az asszonyaival elrontani a dolgát, megadta magát.

— Jó, de hogy el ne szokjatek, mi is el fogunk kísérni.

Pétert kegyelemben bocsátották el ígérve, hogy másnapra ott lesznek. És „erre“ volt alapítva Mihály pap egész haditerve.

Másnap, egy szép napsütéses késő őszi reggelen a vár alatti ős erdőben kanyargó meredek-uton, dalolva, virágot szedve jött le a háromszáz asszony Balikáék kíséretében. Ki-ki eljött vigyázni a saját galambjára és a sasfészekben csak egy gyenge őrség maradt. Még nem érték ki a magas erdőből, midőn szembe jött velük egy csapat rongyos, szürke jobbágy. Vegyesen: román és magyar. Mindenik oldalán egy tarisznya, kezében egy hatalmas fastély. Kell az a hegymászáshoz. Balika megállítja őket:

— Ki fia vagytok?

— Robotba megyünk nagy jó uram a várba. Felváltjuk a most fentlevőket!

Balika bólintott és tovább lovgolt csapatával.

(Folytatjuk.)

a deviza-fizetek tartanak fenn úgy, hogy ha ez a rendelet érvényre jut, több pénzintézet kénytelen lenne beszüntetni tevékenységét. A lapok tudósítói a Banca Romaneasca vezérigazgatójához fordultak az ügyben, aki a következőket mondotta:

— A hír ebben a formában egyáltalán nem valószínű és onnan ered, hogy egy nagyvárad bankigazgató, aki jelenleg Bucurest-

ben időzik, telefonálta meg ezt a fővárosból, ahol valószínűleg félrevezették. Arról van csupán szó, hogy a pénzügyminiszterium minden városban egy bizottságot fog alakítani és ez a bizottság a deviza-üzletek ellenőrzésével lesz megbízva. A bizottságokban két szakértő fog közreműködni, akik értesüléseink szerint a Banca Marmorosch-Blank és a Banca Romaneasca tisztviselői lesznek.

Háboruban eltűntek holtányilváníttása.

Az Aradi Közlöny számára írta: Dr. Barabás Béla ügyvéd.

A világháború már több mint négy éve befejeződött, de azóta igen sok katonáról családja semmit nem tud, hír nem érkezik s az illető vagy meghalt, vagy eltűnt. Itthon maradt hozzátartozói nem tudnak mit csinálni. Az asszonyok nem köthetnek új házasságot, az örökösök nem juthatnak a vagyonhoz, az életbiztosítási összegek nem folyósíthatók, a nyugdíjak el nem intézhetők s más egyéb fontos családi érdekek forognak kockán, mert a bevonult katonának teljesen nyoma veszett.

Az érdekeltettek, hogy családi és anyagi ügyeiket rendezhessék, csak egy megoldás áll rendelkezésükre: az eltűnt katonának holtányilváníttása. De épen itt vagyunk megakadva, mert nálunk még eddig semmi hivatalos rendelkezés nem történt, hogy ezt a holtányilváníttási eljárást a törvénynek megfelelőleg lefolytassák.

A nálunk érvényben lévő törvény azt mondja, hogy az eltűnt egyén holtányilváníttását kérheti a házastárs, az örökös és mindazok, akik az eltűnt halálának megállapításában jogilag érdekelve vannak. A bíróság azt, aki eltűnt és a miatt halálát bizonyítani nem lehet, holtának nyilvánítja, ha az eltűnt háboruban vett részt és annak folyamán tűnt el, azóta híre vesztett és annak az évnek végétől számítva, a melyben a háború befejeződött, három év eltelt. Közvélemény szerint a háború 1918. évben lett befejezve. Azóta már az ötödik évet tapossuk és még sincs meg a lehetősége, hogy a holtányilváníttási eljárás Erdélyben és a Romániához kapcsolt volt magyarországi területeken megindítható legyen, pedig a szükséges okmányok megbízom részéről már kezeim között vannak.

Tanácskozást folytattam e fontos kérdésben Szabó István táblabíróval, aki az aradi törvényszéknél a holtányilváníttási eljárások bírójává és kiváló szaktekinély, akinek az az álláspontja, hogy a háború befejezésének ideje nem 1918. év végétől számítható, hanem csak 1921. év júniusától, a mikor a békeszerződések aláíratk. Így a három év 1921. év végétől számítható. A ki tehát ilyen holtányil-

vánítást 1925. év előtt kérelmez, azt visszautasítják. Én ezt a felfogást nem osztom, azért sem, mert az ehhez fizött nagy családi és anyagi érdekeket oly sokáig függőben hagyni nem lehet. Az eljárás különben is eltart 2—3 évig, mert közben egy évi hirdetési határidőnek kell eltelni.

A múlt hónapban Budapesten járván az ottani Vöröskereszt Egy letnél egy eltűnt pécskai katona adatai iránt érdeklődtem. Itt szereztem tudomást arról, hogy Németországban, Ausztriában és Magyarországon újabb keletű kormányrendeletek vannak, amelyek alapján a háboruban eltűnt egyének holtányilváníttását a bíróságok már tárgyalják, és a hirdetési határidőt három hónapra szállították le. Sőt vannak esetek, hogy a magyar bíróságok foglalkoznak ama katonák holtányilváníttásával is, akik ez időszert a Romániához, Szerbiához és Csehországhoz csatolt volt magyar területeken laknak és pedig ama súlyos álláspontból kifolyólag, hogy az illető eltűnt katonák 1918. év végéig még magyar állampolgárok voltak. Sőt úgy tudom, hogy a holtányilváníttási bírói eljárás jogerős befejezte után az eltűnt egyének a halottak anyakönyvébe bevezetnek, a mely halotti anyakönyvi kivonat bárhol leendő érvényessége nemzetközileg van biztosítva. Ime tehát: van mód és lehetőség arra, ha a szabályszerű okmányok meg vannak, hogy a holtányilváníttási eljárás sikerrel folyamatba tétessék.

Azt hiszem, helyesen cselekszem, ha a mi államunk igazságügyi és jogszolgáltatási kormányzatának figyelmét felhívom, hogy más európai államok példájára egy rendelettel tegye lehetővé, miszerint e fontos családi és anyagi érdekek sürgősen megoldást nyerjenek olyképen, hogy a háboruban eltűnt egyének holtányilváníttási eljárása már most megindítható legyen a mi törvényszékeink előtt s ezzel kapcsolatban a hivatalos lapban való hirdetés egy évi várakozási ideje 2—3 hónapra lezállíttassék. Ezzel el volna érve az is, hogy Romániában élő állampolgárok ne legyenek kénytelenek a holtányilváníttási eljárást külföldi bíróságnál folyamatba tenni.

Barakokat épít a város.

(Szükségelakások az Óvár-téren.)

Arad város vezetősége minden módot megpróbált, hogy a rendkívül súlyos lakáshiányon enyhítsen. A nagy vállalatokhoz küldött felszólítások, amelyek tisztviselő-lakások építését célozták, nem jártak eredménnyel. Alig egy-két vállalat tett eleget a felhívásnak, a legtöbb azonban a pénzhiányra való hivatkozással jelenleg kivihetetlennek tartja az építkezési akciót. Az állandóan fokozódó lakásmizériák arra kényszerítették a város vezetőségét, hogy szükségelakások építésével enyhítsen a lakáshiányon. Megbizta a városi mérnöki hivatalt, hogy tervezetet készítsen szükségelakások építésére. A mérnök hivatal tervezete elkészült és Herling Gyula főmérnök benyújtotta a tanácshoz. A terv szerint két hatalmas barak épül az Óvár-téren. A két barakban husz egy szoba-konyhás lakás lesz, lehetőség szerint minden kényelemmel berendezve. A barakok egyenként 180 ezer leibe kerülnek.

A fanács kivihetőnek találta a tervet és jóváhagyás végett áttette a prefektúrára. A prefektus jóváhagyta a tervet és felterjesztette a belügyminiszterhez.

A belügyminiszteriumtól azonban még nem érkezett vissza a terv jóváhagyása. Az építési anyagok közben napról-napra emelkednek, úgy, hogy a mérnöki hivatal attól tart, hogy a barakok építési költsége mikorára a miniszteri jóváhagyás megérkezik, kétszeresére fog emelkedni. A városi tanács holnap ülésén tárgyalja a barakok építésének ügyét és terv szerint olyan határozatot hoz, hogy utólagos miniszteri jóváhagyás re menyében a barakok építéséhez a város hozzájárul.

Kártérítési per

a he nem váltott koronák miatt.

Csűröl (Kolozsvárról) jelentik: A törvényszék előtt ma kártérítési keresetet tárgyaltak, amely elvi jelentőségénél fogva nagy érdeklődésre tarthat számot. A kártérítési per Marmorstein Izsák indította a kincstár ellen 140.000 korona, illetve hetvenezer lei megtérítése iránt, amennyiben a korona-beváltás alkalmával lakhelyén megtagadták a 140.000 korona beváltását, holott ő pontosan és törvényszerűen igazolta a pénz szerzésének módját. A kereset tárgyalása előtt a kincstár jogi képviselője pergátló kifogásokat emelt az al, hogy a pénzügyi hatóságok, amelyek foglalkoztak már ezzel az ügygyel, elutasították a kövételést. A bíróság azonban arra az álláspontra helyezkedett, hogy az ügy tárgyalására illetékes és azon nal megkezdte a per tárgyalását, amelynek kimenetele elé nagy érdeklődéssel tekintenek, mert a bíróság ítélete elvi jelentőségű lesz a hasonló perekre.

A dohány-kiosztás.

(Háromszor hetenként kapnak trafikot az elárusítók.)

Az aradi dohányraktárban a torlódás elkerülése végett a jövőben új dohánykiosztási rendszer lesz érvényben. Ezután hetenként csak háromszor: hétfőn, szerdán és pénteken fognak a dohánykiosztások számára kiadni dohányneműeket, még pedig délelőtt 8 órától 11 óráig. Ujítás lesz az is, hogy csak 1000 leien felüli dohánymegrendelést fogadnak el, mert a kisebb összegekért való vásárlás munkatorlódást okozna a raktár hivatalában. Ezzel az ujítással azt akarják elérni, hogy ritkábban jelentkeznek egy kisárus dohányvállalómányért. A dohány- és cigaretta kiadással egyidejűleg ad ki a raktár gyufát is. Okmánybélvegeket hétfőn, szerdán és pénteken délután 2-től 5-ig ad ki a raktár. A dohánykiosztásokat a raktár vezetője három csoportba osztotta be és csak ebben a sorrendben jelentkezhetnek a dohányneműekért. Kivétel az okmánybélvegek kiadása, amelyre nézve nem állapítottak meg sorrendet.

Hétfői napokon a következők kaphatnak dohányvállalómányt: Altmann Ignác, Breibart Vilmos, Baier Julia, Dvorcsák János, özv. Deutsch Sámorné, Ernvei Róza, Gróf László, Farkas Samu, Görgeyi József, Gelb Bernát, Issekutz Róza, Juhász Gábor, Jankó Imre, Joanovits Sándor, Kohn Vilmos, Lapusca Demeter, Lőrinc Mihály, Mittelmann Mór, Mandel Ignác, Mittelmann Áron, Péter Piblinger Lajos, Pataki Mór, Robinek Antal, Stern Ábrahám, Sambura János, Tóth Lajos és neje, Török Pál, Weisz Julia, Schubkegel Ádám, Beles Florea, Vidor József. Szerdai napokon: Balassar Hugóné, Baumann Ignác, Czermann Terézia, Einwag Róza, Hermann Antal, Künstler Andor, Keresztury Kálmán, Dürr Kocsárd, Klein Jakab, Kohn Lipót, Kohut Béla, Lukács Lajos, Markovics Ida, Nagy István, Poppert Károly, Pelv István, Palotás Antal, Stanitz Amália, özv. Stefané és Multas, Stefu György, Soldan János, Stein Mór, Stern Vilmos, Sándor Valéria, özv. Schubert Józsefné, Traillescu Emilia, Ungár Róza, Stern József, Világosi Lajos. Pénteki napokon: Augenblick Ferencné, Ámont Iván, Berco Adolf, Coop. Parneveana, Dragomir Julia, Engel Julia, Fehér Lukrécia, Frankel Géza, Farkas Hermann, Farkas József, Ficzar Pál, Glick Sámuel, Hász Emil, Jakab Géza, Jovin György, Melis István, Muscan Döme, Mautner Márkus, Mandel Dévid, Megyeri József, Paragi Ferenc, Pongyál, Rosenfeld Jakab, Renik János, Schlesinger Béla, Stern Géza, Forró Sándor, Wittenberg Izidor, özv. Werner Sándorné, Zsikits Milán, Ungertmann Ödön. A most megállapított sorrendben és csak hétfőjén a jövőben fogják a kisárusokat kielégíteni.

Székrekedés. A budapesti egyetem belorvosi klinikájának jelentéséből kitűnik, hogy a FERENC JÓZSEF keserűviz biztosan és fájdalom nélkül hat, s ezért aranyeres bántalmaknál is ajánlható.

Nehéz a válás.

(Beszélgetés a távozó Benkőnével)

Az ember életében néha van olyan nap, amikor lelke visszahátrahagyja a múltba és keres és kutat emlékek után; az emlékek pedig felrajzanak, a szemek könnyesek lesznek és fáj is, meg jól esik is a visszaemlékezés. Ilyen napja volt tegnap a Polgári Jótékony Nőegylet előadásán Benkőnének, aki végleg eltávozik Aradról Budapestre. Bizonyára sokan meglepődnek a kiváló komika távozásán. Benkőné a jövő hét hétfőjén Budapestre utazik... Felkerestük Benkőné. A színpadon ült, körülállva az apró gyermekek és a nagyleányok seregétől: mind a tanítványai voltak. Mindnyájan tudják már, hogy az ő kedves mesterük itt hagyja Aradot. A színpadon megkérdeztük Benkőné, hogy mondjon el valamit önmagáról... Felelet helyett kitérő zokogással válaszolt. Nem tudott szóhoz jutni. Ekkor már több hölgy és fiatal leány szeme csillogott; arra haladt Jakabffy, a főrendező, megtudta miről van szó és az ő szeme is könnyes lett. Végre Benkőné erőt vett magán és elcsukló hangon mondta:

— Nagyon nehezemre esik megválni Aradtól... Tizenhét évig éltem itt. Az aradiak is megszerettek engem, én is őket. Most kénytelen vagyok Pestre utazni. Itt Aradon nem élet az egyedüllét. A leányom nincs mellettem... Ezért határoztam el, hogy a nővéremhez utazom.

Azután beszélt a fiataloktól, amikor még nővérel, Szidivel együtt a híres Lützenmayer-nővérek néven aratták sikereiket. Egészen fiatalon, nyolc éves korában került a színpadra, a budapesti Népszínház színpadára, ahol néhány évig csupa nagy művész társaságában estéről-estére fényes sikereket aratott táncával. Ott játszott Tamással, a híres népszínmű-énekes, Horváth Vince, a legkedélyesebb apa, Blaháné, Pálmay, Ilka és még sokan.

A visszaemlékezés jól esett Benkőnének. Felsorolta sikereinek állomáshelyeit: Pozsony, Sopron, Fiume, Kassa és Makó... Ah, Makó! Itt felsőhajtott. Pesti-Mászkéző társulata játszott Makón 1895-ben. Lützenmayer Poldi ott ismerkedett meg Benkő Józseffel, a társulat titkárával és mert szép volt és mert jött a szerelem: Benkő feleségül vette, aki évekig nem is engedte játszani. Aztán jött Kassa! Geröffy Andor társulata, itt Szendreyvel működött együtt. Kassa után Arad. Szendrey átvette az aradi színház igazgatását Zifány Gyulától és azóta Benkőné Aradon játszik és táncolni tanít.

Talán fölösleges mondanunk, hogy a pontos, kötelességtudó színésznő mintaképe: Benkőné. Soha nem mulasztott próbát, elő-

adást nem mondott le; minden alkotása kész, kiforrott művészi munka volt. Eppen ezért szerette és becsülte az aradi publikum. Tanítványai pedig rajonganak érte. Ahol meglátják, hozzája csatlakoznak és szeretettel üdvözlők és hazáig kísérik. Rátértünk a régi dicsőségek néma szónokaira: a színpadokra, koszorúkra... Megvannak-e még? Benkőné legyintett a kezével:

— Minek az? Soha egy színpadot, egy koszorút, egy virágcsokrot nem tettem el... Elég az, ha szívembe zárva őrzöm a sok szép sikert...

Milyen különös! Mennyi szerénység! Semmi hátság. Benkőnének nincsenek sikertől átfutott esték emlékeit őrző színpadok, koszorúk, virágcsokrok, de igenis vannak forró, igazi, őszinte könnyel, amiket hullajtott tegnap este a műkedvelő előadásán, tanítványai körében... És felujultak a képek, apró viccek, amelyek megtörténtek. Benkőné jóízűen mesélte el őket.

A budapesti Népszínház művészgárdája egyszer nagyszabású estélyt rendezett, amelyen megjelentek a Lützenmayer-nővérek, tétől talpig egyforma öltözetben. A bál javában folyt, amikor Poldi elé toppan egy frakkos fiatalember és bemutatkozás nélkül így szól:

— Hát most már igazán feleljen a kérdésekre...

— Mitféle kérdésekre?

— Amit az imént adottam fel...

Poldi néz. Aztán mosolyogva így szól:

— Tévedés uram, talán a nővéremmel beszélt?

— Igen... Bocsanat... — dadogott az ifjú — a két nőfia annyira egyforma, hogy egyenesen tévesztő...

A mulatságos epizódot sokan kacagtak akkoriban, mert másnap valamelyik budapesti lapban cikk jelent meg a tévedésről. Az a frakkos fiatalember, Szabó Endre, a kiváló író és műfordító volt.

Egy másik eset: Kassán Kaszinóavató volt. A Lützenmayer-nővérek a mamával megjelentek az estélyen. Láthatólag igen jól érezték magukat, mert az elnök is oda ment hozzájuk és megkérdezte, hogy mulatnak?

— Nagyon jól — felelte Szidike.

És mert Poldi bohó volt és jókedvű, megkérdezte az elnöktől, hogy ki az a rettenetesen csunya nő, aki szemben ül veled?

— A feleségem — dadogta az elnök.

Poldika zavart volt. Hirtelen kijavította:

— Nem az, hanem aki mellette ül...

— Az a leányom!

Beszélgetésünk során kiderült az is, hogyan lett Benkőnéből — komika? Kassán történt. Az egyik helybeli gyógyszerész darabját ját-

szották, amelyben Benkőné egy vénkisasszonyt alakított. Megjegyzendő, addig egyetlen komikus szerepet sem játszott... A bemutatón olyan hatalmas sikere volt, hogy nyitászini tapsot kapott. Attól a naptól fogva megmaradt komikának...

A mulat idéztük és mintha a múlt szele végigsimította volna a belkünkön... Benkőné beszélt a táncról, a színpadról. Elmondta, mennyire szereti a színpadot. A tánc az élete, hiszen fiatal korában, amikor olyan operettek adtak, amelyekben a tánc csak betét volt: minden este őszinte sikert jelentett. A Lützenmayer-nővérek! Ezek a szavak álltak a plakátokon és a közönség már tódult a színházba... Majd elárulta kedvenc szerepét: a Kis grófné Csibrákné. És még egy érdekes dolgot közölt velünk: 1922. május havában nem negyven, hanem ötvenéves színészi jubileumát ünnepelték meg. Akkor ugyanis egy kis tévedés volt a dologban, amit már

A lausanne-i konferencia kudarca.

(Az angolok nem hisznek a háboruban. — Ki a felelős? — Izmed pasa nyilatkozata.)

Londonból jelentik: Illetékes körökben az a meggyőződés, hogy a Keleten szó sem lehet az ellenségeskedések kiújulásáról. Az angol sajtó jórészt Franciaországot okolja a kudarcért és megjegyzi, hogy a kudarc fő oka abban rejlik, hogy Poincaré túlsokáig biztatta a törököket az ellenállásra.

Rómából jelentik: A Tribuna megállapítja, hogy Lausanne-ban Csicserin és Venizelosz fellülemelkedése okozta a kudarcot.

Lausanneból jelentik: Izmed pasa egy hírlapíró előtt nyilatkozott a békekonferencia megszakításának igazi okáról. Nyilatkozatai annál nagyobb érdeklődésre tarthatnak számot, mert világosságot derítenek a valódi okokra, amelyek miatt a török delegáció odahagyta a konferenciát s amelyeket meglehetősen homályos takar. Azt mondta Izmed pasa, hogy elment az engedelmények képzelhető legvégső határáig, többre nem kapható. Kénytelen volt a további tárgyalásokat megszakítani, mert a szövetségesek olyan gazdasági követeléseket támasztottak, amelyek nem férnek össze a török szuverenitással. Így azt kívánták, hogy az angorai kormány ismerje el külföldi vállalatoknak mindazokat a török gazdasági alakulatokat, amelyek idegen tőkével jöttek létre, ismerje el érvényesnek és törvényesnek azokat a koncessziókat, amelyeket a konstantinápolyi kormány adott külföldieknek még az ellenséges megszállás idejében. Ezt ő sötétbe való ugrásnak tekinti, a mely megakadályozza Törökország gazdasági megújulását. Azt kívánja, hogy erről a pontról majd később tárgyaljanak: most kapcsolják ki a békeszerződésből, de a szövetségesek azt követelték, hogy ezekkel a koncessziókkal együtt vakon írjon alá mindent.

Nem engedhetem, hogy házamat gazdasági téren békákba verjék, — folytatta Izmed pasa. Arra a kérdésre pedig, hogy ezek

nem lehetett rektifikálni. Így is jól! A közönség most megtudja, hogy Benkőné ötven évig volt a színház büszkesége és ötven évig ontotta bőkezűen aranyos, finom humorát... Legtöbbet mégis egy végtelenül szimpatikus művésszel játszott: Szendrey Mihállyal. A francia vigiátékok mindig sikert jelentettek a számukra.

Benkőné nagy szeretettel beszélt pályatársairól, elismerőleg nyilatkozott a mai fiatal színész-nemzedékről, de főképp Szendrey Mihályról, aki már olyan sokszor megmutatta a vele szemben érzett tiszteletét. Bucsuztunk. Benkőné ismét sirt és a következőket mondotta:

— Irja meg kérem, hogy attól a várostól, amelyet annyira szeretek, nagyon nehezemre esik a válás... Mindenkinnek, aki ismert és akit ismertetem: utolsó Istenhozódót mondok... Nem tudta folytatni, kitérő zokogással fejezte be a mondatot.

Serényi József.

után miképpen képzelt Törökország és a szövetséges államok viszonyát, így válaszolt:

A mudániai fegyverszüneti egyezmény úgy rendelkezik, hogy a konferencia egész tartamára kiterjed az ellenségeskedések szünetelése. A konferencia megszakításáról engem hivatalosan nem értesítettek. Annyi bizonyos, hogy a török csapatok nem maradhatnak sokáig mostani hadállásukban. Én nem tekinthetem a konferenciát befejezettnek. A mi részünkről nincs több tennivaló, újabb javaslatokkal nem fogunk jönni. Megadtunk mindent, amit csak adhattunk. Ha amonnan azt mondják, hogy semmit sem adtunk, arról nem tehetünk. A török népet nem lesz nehéz meggyőznünk arról, hogy többet adnunk lehetetlen volt.

Egy újabb kérdésre azt felelte Izmed pasa, hogy minden más pontban könnyen meg lehetett volna egyezni, még a görög-török hadikárpótias kérdésében is, a melyre nézve az volt a török álláspont, hogy elfogadja egy választott bíróság döntését.

Lausanneból táviratozzák, hogy az angol békelegátusok kijelentették, hogy tovább nem hajlanak tárgyalni. Szerintük a törökök csak két eshetőséggel számolhatnak: Vagy úgy elfogadják a békét, ahogyan azt eddig megállapították, vagy pedig visszautasítják. Massiglié, az értekezlet főtitkárát azonban utasították, hogy maradjon Lausanneban csütörtökig. Ebből és a törökök magatartásából azt következtetik, hogy a békeszerződést mégis aláírják. A törökök a kapitulációk kérdésében már lényegesen engedtek és most már csupán kisebb jelentőségű gazdasági kérdéseket kell megoldani, amire sikerrel számíthatnak.

Maltából jelentik, hogy a lausannei események következtében a Cardiff nevű angol cirkáló több hadihajóval a konstantinápolyi vizekre indult.

Konstantinápolyból jelentik, hogy a lausannei konferencia megszakításának hírvél vételekor az angorai nemzetgyűlés azonnal összeült és határozati javaslatot fogadtak el, a mely szerint az újabb tárgyalásoktól eredményt nem várnak, de a béke megteremtése érdekében mégis hajlandók tovább tárgyalni. A török sajtó erősen harcias szellemben ír úgy, hogy Izmed pasának, a török delegáció vezetőjének az új tárgyaláson sem lenne könnyebb helyzete. A helyzet az, hogy a béke ajtaja be van ugyan csukva, de nincsen elreteszelve. A török kormány közölte a szövetséges főbiztosokkal, hogy az ezer tonnát meghaladó idegen hajóknak távozniuk kell Szmirna kikötőjéből és ilyenek oda többé nem futhatnak be. Nicholson angol tenger-nagy Szmirnába utazott, hogy emiatt tiltakozó jegyzéket nyújtson át.

Hogy áll a leu?

Február 7-én fizettek 100 lelért:
Párisban 7-80 frankot
Zürichben 2-55 frankot.
Budapesten 1400 koronát
Bécsben 35500 koronát
Newyorkban 50—centet
Brüsszelben 8-90 frankot
Berlinben 18300 márkát
Londonban 1 font 1050 lei.

Sport.

Torna- és vívóverseny.

A katolikus főgimnázium torna-délutánjai.)

Az aradi róm. kat. főgimnázium ifjúsága az idei tanévben első torna- és vívóversenyét e hó 4-én és 6-án délután tartotta szépszámu közönség előtt a tornateremben. A verseny első számát, szabadgyakorlatokat súlyzókkal, a IVa. oszt. fiúcsapata hiába nélkül, fegyelmezetten végezte. A vívórendszerek ismertetése után a harmadik szám, az olasz törvívás következett. A kezdő törvívó fiúk a legnagyobb igyekezettel, kifogástalanul, iskolában mutatták be sporttudományukat. Utána a japán lég-tornászban meglepő ügyességet tanúsítottak: Márki VI. o., Sebők VI. o., Zinner IV. o., Egerland IV. o. és Schönheim IV. o. tanulók. Az olasz iskola kardvívását a VI. és VII. oszt. tanulóinak csapata pontos együttműködésben, szép testtartással végezte. A svéd tornaszeren, bordásfalon (ribstolon) kifogástalan testtartással, játszi könnyedséggel, nagyon szépen végezte egyszerre hat leány a legnehezebb gyakorlatokat is (hátsó lefuggás, kézállás, stb.) Graf Vilma, Simay Margit, Krümmér Teréz, Müller Böske VIIIb. o. és Popp Magda VIIIb., Fika Mária VIII. o. Ugyancsak ribstolon kedvesek voltak az alsó osztályos kis tornászok: Pintér, Fischer, Éles, Vészi, Neidenbach, stb. A szabadvívásban kitűntek Angele László VII. o., Vásárhelyi Béla VIIa., Baloghy Jenő VIIa., Jegessy Károly VIIIb. Törvívásban Simay Ilona VIb. és Lefkovits VIa. o. A versenyen részt vevők annál inkább érdemeinek szorgalmukért dicsőretek, mert a verseny jóvedelmét tornafelkészítésre fordítják.

Akiért öngyilkosok lesznek.

Világhírű táncosnő Aradon. Beszélgetés Helga Noerissonnal

Tegnap este egy Bucurestibe utazó barátomat kísértem ki az állomásra és az érkező bécs-bucurestii gyorsból egy feltűnően érdekes arcú nőt láttam leszállani. Hatalmas bundája és kalapjának hatalmas alól, mint puha fészekben ülő két eleven, pajkos madárfióka, úgy villantak ki nagy kerek szemel és bár meglehetősen fegyelmeztet a természetem, bizony belebámultam abba a fészekbe. Utánanéztem. (Magas, karcsúnob volt). Néhány lépéssel távolabb egy ismérés közeledett feléje. Orich Victor timisoarai (temesvári) hírlapíró üdvözölte és együtt távoztak. Tőle tudtam meg ma délelőtt, hogy a feltűnően érdekes nőnek nemcsak a megjelenése, hanem a személye is igen érdekes. Helga Noerisse a világhírű bécsi táncművész volt, a kit az utóbbi hetekben Erdély minden lapja reklámoz itteni körutazása alkalmából és Aradon is fellép, vasárnap.

Ez a Helga Noerisson, eltekintve ettől az egyéni érdeklődéstől, engem egyébként is nagyon érdekelt. Valahol, ha nem tévedek, a bécsi *Der Tanz* című folyóiratban egy meglehetősen pikáns kis esetet olvastam róla. Nápolyban történt, ottani szereplése alkalmával. Tíz este táncolt a *San Carlo*-ban, Nápoly legnagyobb színpadán és az utolsó előtti napon, műsorának második száma alatt mozgolódást, veszekedést látott a nézőtérben. Nem sokat hederített reá, fölényes északi temperamentumával a hevülékeny, lobbanékony déli kedély pillanatnyi kiförésének tartotta az egészet. Két öreg ur igyekezett kifelé előadás alatt a helyéről és ezeket támadták meg a megzavart nézők. De ennek a kis incidensnek komolyabb következménye keletkezett másnap. Kora reggel egy rendőr állított be a még egyben fekvő művész nő szállószobájába. Sürgős idézést hozott a Santa Maria-kerület rendőrkapitányságához. Helga Noerisson odasietett és az előszobában kellett várakoznia, amely zsufozásig tele volt az előző éjjel összefogott nápolyi söpredékkel. A rendőrkapitány kijelentette, hogy feljelentés érkezett a táncosnő ellen. Az a két öreg ur, Nápoly város két tanácsosa volt, akik megbotránkozottnak tartották a művész nő táncát, mert, mint a feljelentésben mondták — *meztelenül táncolt*. A rendőrkapitány hatósági szemlét rendelt el a feljelentés folytán és még délelőtt sürgősen le kellett táncolnia egész műsorát a rendőri és egyéb hatósági közegek előtt, mert a feljelentés adatainak valódisága esetén a további szereplését betiltották volna. A szemle azonban a legteljesebb elégtételt adta a művész nőnek, még a hivatalos közegeket is elkápráztatta csodálatos táncával. Megmutatta azután a ruhájával egybevartt finom selyemtrikót, amit az öreg urak bizony nagyon kereszttűlálltak és megbotránkoztak miatta. Talán nem is tették volna ezt, de mint később megállapították a „konkurrencia” keze (talán a karja is) közreműködött ebben.

Ezért érdekelt engem Helga Noerisson, kíváncsi voltam arra, hogy táncol-e meztelenül?

— Dehogyan, kérem! Hogy is gondolhat ilyent? — szabadkozott, amikor ma délelőtt Orich Victor bemutatása után az első kérdésemet intéztem hozzá. Bécsi nő, de belga származású. Nagy atyja diplomata volt és végleg meglepedett Bécsben. Családjá a bécsi főbb előkelőségek közé tartozik, atyja tekintélyes ügyvéd.

— Kitagadnának, elüznének, agyonvernének, ha ilyesmit megtudnának rólam. — folytatta. — Hiszen így is anyi bajom volt. Ritta *Sachetto*-t láttam kislánykoromban, (13 éves voltam, szerencsétlen szám, de nem baj) és azóta nem lehetett birni velem, mindenképpen táncosnő akartam lenni. Meg is szöktem otthonról, Raymond Károlyhoz, a bécsi Operaballetmesteréhez és az ő közbenjárására nagynehezen beleegyeztek a szüleim. De a vőlegényem, szegény, az elhagyott emiatt. Amikor megtudta, hogy táncosnő leszek, belenézett a szemembe (sohasem felejttem el sötét tekintetét) aztán szó nélkül elment. *Egy óra múlva fölbölte magát*. Hogy ki volt? Nem mondhatom meg a nevét. Egy ma is közszereplő bécsi arisztokrata-család tagja.

— Táncosnő lettem, de meztelenül, azt igazán nem szabad tennem. Nem magam miatt, de a családomra kell tekintettel lennem. Bár, nem mondom, egyszer tényleg táncoltam... na nem akarom azt mondani, hogy meztelenül, olyan nem szépen hangzik, egyszer a bécsi *Secession*-ban, festők és szobrászok előtt *táncoltam köztim nélkül*, de ez művészi produkció volt és nekem igazán nincs szükségem a „meztelenség” reklamája.

— Raymond Károlynál tanultam és két évig vezettem az iskoláit. Tavaly indultam első körutaimra Olaszországba, Róma, Palermo, Nápoly, Milano, előtt olyan sikert arattam, hogy akkor az egész világon ismertté tették nevemet a kritikák. Azóta bejártam Csehszlovákiát és Németországban is voltam, ahol különösen Münchenben volt nagy sikerem.

— Talán itt is a festők? Kérdeztem. Elpirult és lesütötte szemét. — Most Magyarországra kötötte le a Thália, azután nyugati turnéra indul. Budapesten csak fél napot volt és azonnal a Múzeumba ment. Még a múzeumi könyvtárba is beiratkozott, megmutatta a tagsági jegyét. Romániába azért jött, mert úgy hallotta, hogy Timisoarától (Temesvártól) nem messze van egy sziget és ott van hárem. Nagyon szeretne háremet látni és örömmel fogadta a „Scala” hangverseny-rendező iroda ajánlatát, amely nemrégiben mutatta be Aradon Prihodát, a csodahegedűst, és most romániai körutja alatt majd ellátogat abba a szigeti hárembe. (Adakaleht gondolja.) Már ma este utazik Timisoarara (Temesvárra).

Kártyázni szeret nagyon, de mindig veszit. Tavaly százezer frankot, majdnem minden olaszországi keresetét Nizzában hagyta. Hogy a szerelemben milyen szerencséje van, erről nem akart felvilágosítást adni a közönség részére, ami felett én őszinte sajnálkozásommal fejeztem ki előtte. Ked-

venc parfümjé a L'Origan, zenében Strausst és Wagnert szereti. Hogy hány éves? Azt is megkérdeztem: 21. Megnéztem utlevelét — csodálatos, de tényleg ennyi. Végre egy nő, aki bevallja.

Kócsy Jenő.

Élet — agyvelő nélkül.

(Koppányi újabb sikere. — A hátgerinc teljes regenerálása. — Agyvelő nélkül is lehet élni!)

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójától.) Már több ízben írtunk azokról a csodálatos szemátültetési kísérletekről, melyeket Koppányi Tivadar, Bécsben élő fiatal magyar tudós végzett. Koppányi most kísérleteiben jelentős, merész lépéssel ment előbbre. Nemcsak a látóidegekre, hanem a hátgerincagyra vonatkozólag is sikerült a teljes regenerálódást kimutatnia. Hala és gőtéi látgerincét vágta keresztül. Az állatok egy időre megbémultak. Néhány hét múlva azonban visszanyerték teljes mozgási képességüket. Hogy a hátgerinc teljesen regenerálódott, azt Koppányi állítólag szövettani kísérletekkel is bebizonyította.

Szenzációs kísérletet végzett egy öreg, kifejlődött gőtén is, melynek teljesen eltávolította agyvelőjét. Az állat néhány napig halt gyanánt hevert. Azután azonban lassan megmozdultak a végtagjai s egy-két hét múlva megint úgy mozgott, futkározott, mint az operáció előtt. Az állatot megölték és szervezetét szövettanilag megvizsgálták. Megállapították, hogy az állatnak egyáltalán nem maradt agyveleje. Most abban az irányban folytatnak kísérleteket, hogy különböző állatok agyvelő nélkül hogy tudják visszaszerezni régi mozgási képességüket.

A támadásokat, melyeket Koppányi szemátültetési kísérletei ellen intéztek, egyébként a bécsi szemorvosi társaság ülésén maga a nagy hírű *Przibram* és *Kolmer* professzorok utasították vissza, a kik közül az utóbbi maga is sikeres szemátültetést végzett nyulakon. Egy angol zoológus, valamint *Schaxel* professzor, a jénai biológiai intézet igazgatója szintén megismételték a fiatal magyar tudós szemátültetési kísérleteit, még pedig sikerrel. Mindez az egész világ tudományos életének figyelmét felhívta Koppányira, akinek — a további kísérletek költségeinek fedezésére — egy angol ur, *Jerome Stenborough* dr. a napokban egymillió koronát küldött. Koppányi kísérleteinek ez a legújabb eredménye — ha valódsága beigazolódik — új utakat fog megnyitni az idegrendszer kör- és gyógytanában.

— Elfogott gépsziltovaj, Bendea Aurél elopta a pancotai uradalom nagy 30 kilós gépszilját és ezt feldarabolva, cipótalpnak eladta. A csendőrség letartóztatta és az aradi ügyészség fogházába szállította.

HIREK.

A Duna árad.

(Árvizveszedelem Csehországban.)

Budapestről táviratozzák: A Duna vizállása óráról-óra növekedik. Óránként 3 centiméter a minimális emelkedés. A folyam ma reggelre kilépett a medréből és az alsórakodó partot teljesen elöntötte. Az összes gözszivattyuk munkában vannak és szünet nélkül dolgoznak.

Prágából jelentik: Az utóbbi hetek esőzése, különösen pedig az elmúlt héten lezuduló órási hőméreg nagy árvizet okozott a cseh köztársaságban, mely a tegnapi nap folyamán egyes helyeken katasztrófális jellegűt öltött. A rendőrség Prágában több lakást és telepet kiürített. Így a bubeneci városrészben a Kubik-féle papírgyárat, melyet az árviz összeomlással fenyeget. Holešovic és Karolinentál városrészek pincéi tele vannak vízzel és itt is számos helyen kilakoltatásra került a sor. A Moldva szigetein levő épületekből az árviz következtében kiköltöztek a lakók. Magát a belvárost nem fenyegeti az árviz.

Pilseni jelentés szerint a kiáradt Mess-patak a város több utcáját elárasztotta. Épületekben eddig nem történt kár. A morvaországi helységekből ugyancsak nagy árvizekről érkezik hír. Így Iglau, Zwittau és Perau környékét fenyegetik erősen a megáradt folyók. Az ausztriai Dunarész 80 centiméterrel szűkült egy nap alatt a 0 fölé. Gmundeni tó tükre 20 centiméterrel emelkedett.

Budapestről táviratozzák: A dunai alsórakodópartok teljesen a vízben állanak, ugyancsak a hajóstársaságok épületei és raktárai. A víz reggel hat órától délelőtt kilencig 15 centimétert emelkedett. Az Akvinkumot a szentendrei vicinális vonaláig elöntötte a víz. Mivel a vizállás állandóan emelkedik, arra lehet számítani, hogy teljesen elborítja a felső partot is. Közvetlen veszedelemről azonban nincsen szó.

— Ujabb merénylet a bolgár miniszterelnök ellen. Szófiából jelentik, hogy Sztambulinszky bolgár miniszterelnök ellen a színházban bombamerényletet követtek el. A közönség körében óriási pánik tört ki, ami azonban hamarosan lecsillapult, mert a merénylet nem követelt áldozatot. A színházban éppen jelenlevő Boris király páholyából beszédet intézett a közönséghez és sikerült a nézőket teljesen megnyugtani. A bombát állítólag ellenzéki hírlapírók dobták a miniszterelnök páholyába.

— Kinevezés. A belügyminiszter kinevezte Szabados Istvánt Arad vármegye III-ik adókerületének területére adófelügyelővé. Az új adófelügyelő működési köre a vármegyének Miklakától keletre eső részére és a déli Hegyaljára terjed ki. Szabados István egyik előnyösen ismert tagja az aradhegyaljai társadalomnak.

— Az aradi céghivatalból. Biró és Társa aradi csokoládé- és cukorka gyáros céghez társként belépett dr. Miska Tivadar aradi orvos. Az aradi céghivatalhoz érkezett cégváltási bejelentést ma bejegyezték. — Révész és Reusz cég alatt új kötött-szövött áru üzlet alakult Aradon, a melynek helyisége a Bulev. Regele Ferdinand 9. szám alatt van. A cég tagjai Révész László és Reusz József.

— Bizonytalan a villanyvilágítás. Arad város villanyvilágításának zavartalansága még mindig nincs biztosítva. Ma megérkezett a tegnapi jelzett 8 vagon szén a Cfr. részére, azonban ebből a mennyiségből oly kevés jutott a villanygyárnak, hogy éjjeli egy órán túl nem tud áramot szolgáltatni. Reggel nyolc órakor a gyárüzemnek ellátása céljából ismét megindítja az áramot a villanygyár, amelynek szénellátása holnap és holnapután annyira bizonytalan, hogy ezek a napok a legkritikusabbak a város világítását illetően. Ma ugyanis 6 vagon szenet jeleztek Petroseniből és holnap 10 vagon. Ebből a mennyiségből a villanygyár részére azonban nem jut elegendő. Holnapután már 20 vagon szenet küldenek egyszerre Petroseniből, ahová ma Dima Aurél vasutigazgató helyettes személyesen leutazott. A villanygyár tegnap újabb megbízottját küldte Bucurestibe és remélhető, hogy a holnapi és holnaputáni két kritikus nap után a város villanyellátása ismét normális lesz.

— Aranylopás a Simplonon. Milanóból táviratozzák, hogy a Simplon-expressről, amely Timisoarán (Temesváron) keresztül Bucurestiből indult, 64 darab aranyat tartalmazó zsákokat elloptak. Az arany értéke 1 millió lira. A lopás a legrejtélyesebb módon történt és eddig semmi nyomuk a tolvajoknak.

— Alaptalan hír az aradi vaggongyárról. A Neue Freie Presse január hó 26-iki számában budapesti forrásra való hivatkozással az a hír jelent meg, hogy az aradi lapok közlése szerint a Weitzer-vaggongyár tervbe vette üzemének Budapestre való áthelyezését. Megállapítjuk, hogy ilyen hír egyetlen aradi lapban sem jelent meg s a Neue Freie Presse közleménye annál is inkább tévedésen alapul, mert mint köztudomású, a Weitzer-vaggongyár részvénytársaság már éveket ezelőtt kimondotta felszámolását, amely jelenleg befejezéséhez közeledik; a likvidáló részvénytársaság jelenleg üzem felett egyáltalában nem rendelkezik. A Weitzer-vaggongyár részvénytársaság üzemét köztudomás szerint az „Astra“ már 1920-ban birtokba vette. Az „Astra“ vaggongyár üzemének Aradról való elhelyezésére vonatkozó bármily híradás tehát minden alapot nélkülöz.

— Magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak táncestélye február 24-én a Fehér Kereszt nagytérben.

— A katolikus gimnázium felszerelése javára február hó 12-én este 9 órakor a Fehér Kereszt nagytérben Arad jótékony hölgyei egy műsoros estélyt rendeznek. Csendben folytak eddig az előkészületek, de ma már teljesen kész a program, amelynek változatossága és nivója kedvesen fogja meglepni a vendégeket. Soha olyan lelkesedéssel nem készültek ünnepélyre, mint most, amikor ilyen nagy kulturális szolgálatába állottak a rendezők és szereplők. A hatóság előzékenységből reggelig tartó tánc követi a műsort. Egyelőre ennyit, a részletekre a napokban fogunk kitérni.

— „Olla“ gummi világhírű.

A betörő öngyilkossági kísérlete.

(Gonosztevőt fogtak el az Uránia-moziban. — A gyanus költöző fiatalember.)

Izgalmas körülmények között tartóztatott le tegnap este az aradi államrendőrség egyik detektívje egy régen körözött, többszörösen büntetett gonosztevőt. A letartóztatás az Uránia-moziban történt és amikor az elfogott ember látta, hogy semmi körülmények között nem menekülhet, a detektív és az összegyűlt kíváncsiak szemeláttára öngyilkossági kísérletet követett el. A nagy izgalmat keltő eset részleteiről a következőket jelenti az Aradi Közlöny munkatársa:

Az utóbbi időben elkövetett betörések és lopások fokozott tevékenységre készítettek az aradi rendőrség detektívjeit. Az egyik detektív napok óta figyelemmel kísért egy jól öltözött fiatalembert, aki igen gyakran fordult meg különféle nyilvános helyeken és mindenütt szórta a pénzt. A detektív megjegyezte magának a gyanus ember arcát és rövid kutatás után megtalálta a rendőrség fényképalbumában a fényképét. A fénykép a következő értékes adatokkal volt ellátva: *Dávid Ernő hesurrandó tolvaj, betörő és fosztogató. Többször volt büntetve.*

Dávid Ernő költöző életmódja és gyanus viselkedése okot szolgáltatott arra, hogy a detektív feltételezze, hogy nem hagyott fel régi mesterségével. Tegnap este az Uránia-moziban akadt rá a detektív. A fiatalember nyugodtan, gyanútlanul nézte az izgalmas mozdírmákat, amikor a detektív melléje ült. Nem akart feltűnést kelteni a letartóztatással, ezért

csendesen felszólította, hogy kövesse a rendőrségre. Dávid nem akart hajlani a jó szóra és a detektív kénytelen volt ott a sötét nézőtérrel összekötözni a kezét. Ez mind feltűnés nélkül történt. Amikor Dávid belátta, hogy nem tehet mást, felállt és a detektív kíséretében elhagyta a nézőteret. A mozi előcsarnokába érve, az elfogott embernek sikerült jobb kezét kiszabadítani a kötelékből és mielőtt megakadályozhatták volna, zsebéből kirántott egy kést és azt mellébe dőtte. A detektív rávetette magát az elkéseredett emberre, mert a vértől csöpögő késsel nyí sebet akart ejteni magán. Csak nagy küzdelemmel sikerült kicsavarni kezéből a kést. Dávid, aki mély és súlyos sebet ejtett a mellén, támolyogva vonszolta ki magát az utcára, ahol összeesett. A súlyosan sértült embert a közközházba szállították.

Ma délelőtt a rendőrség kihallgatta az életunt embert. Dávid Ernő az első kérdésre sorozatosan elkövetett betöréseket és lopásokat ismert be. Kiderült, hogy legutóbb Magyarországon fizte mesterségét és csak nemrég jött vissza Aradra. Többek között beismerete, hogy ő is részes volt a Feri Józsefnél legutóbb elkövetett betörésben. Vallomása alapján még a délelőtt folyamán letartóztatták Simonits Antalt, aki Dávid Ernővel állandóan együtt működött. Simonits eddig tíz, Aradon elkövetett betörést ismert be. A rendőrség tovább folytatja a nyomozást.

Olcsóbb lett a zsir.

(A város akciójának eredménye.)

Arad város vezetősége nemrég akciót indított a város közönségének olcsó hussal való ellátására. Hiteken keresztül akadálytalanul lehetett az olcsó 8—10—12 leies marhahúst kapni. A napokban azonban elfogyott a város szarvasmarha-állománya és már nincs a mészárosoknál olcsó hús. Illetékes helyen érdeklődésünkre kijelentették, hogy a város mindent elkövet, hogy további szarvasmarha-állományt szerezzen be és lehetséges hogy egy héten belül ismét mérnek olcsó húst a mészárosok. A közönség zsirellátására vonatkozó kérdésünkre azt a megnyugtató választ kaptuk, hogy már csak egy-két nap kérdése, hogy mindenki annyi zsirt kaphasson, amennyire szüksége van. A hizott sertés ára Aradon is feltűnően esett. A régi 38 lei helyett ma már 32—33 leiert lehet kapni a kövér sertés kilóját. A sertés áresése feltűnően érezhető a vágóhídon, ahol napok óta sokkal több sertést vágnak le, mint ezelőtt. Erélyes akciót indított a város, hogy vidékről, de különösen a regátból szállítsanak Aradra sertést. Több mint valószínű, hogy a napokban nagyobb mennyiségű sertést kap Arad, amelynek eredményeként rohamos esés várható a sertésárakban.

Színész-vizsga

(Aradi színészek a bizottság előtt)

Ma délután a városi színház zongoraterme szokatlanul népes volt. Kipirult arcú fiatal leányok és néhány ifjú: várakoztak az Erdélyi és Bánáti Színészegyesület felvételi vizsgájának megkezdésére. Rövid várakozás után a bizottság tagjai: Mezey Andor, az Egyesület irodagazgatója, Lengyel Vilmos az Egyesület alelnöke, Szendrey Mihály és Róna Dezső színgazgatók és Gellért Pál karmester helyet foglaltak és megkezdődtek a vizsgálatok.

Tökés Amy érzéssel szavalta Ábrányi egyik versét, aztán Vannay Louci szavalta a „Családi kört.” A hangulat mindinkább családiasabb lett, eltökéltebb a vizsgázók félelmétől. Sorra jöttek a hölgyek: Balta Marcusa énekelt, Marcso Irén szintén. Mindketten elég ügyesen. Virágh Mici is előadott egy pajzán dalocskát, amiben ugyan sok volt a szöveghiba, azaz a germánizmus, de ez nem tesz semmit.

— Fő a bátorság! mondta Darvas Ernő. Zay Hédi is énekelt, Petrázs Ella is, mindketten a Hazudik a muzsikaszó híres Tengerész dalát — még pedig ritmussal, a mit itt Aradon, a kórusban szerezték. Ságly Piri megelőzte az Arany madár bemutatóját, mert a „Párisban huncut a lányt” elénekelt.

A bizottsági tagok bátorították a vizsgázókat. Az egyik hölgy sirva fakadt, a másik hamisan énekelt, amire Jakabffy Dezső megjegyezte:

— Prózában ügyes!

— Igen, én tanítottam be, hagyta helyben Szántó Jenő.

A bizottság tovább vizsgáztattott. Mindenümmen szép, bátorító, buzdító szavak hangzottak. Hátra volt még néhány hölgy: Ágay Margit szépen táncolt és szavalt két sort a Szeptember végén című versből.

— Szeptember... be jó, hogy elmúltál... sustogta Gellért.

A megjegyzésre az adott okot, hogy a jelölték kétharmad része a Petőfi iránti szeretetből éppen a fenti verset akarta szavalni. Lovich Magda énekelt és zongorázott, Kiss Margit pedig korcsolyatáncot mutatott be ügyesen.

A hölgyek leültek szépen egymás mellé „mint madarak az ágon reménykedtek” mondja Molnár Ferenc. Egy férfi jelentkező is akadt: Tirier Ferenc timisoarai (temesvári) fiatalember, akinek kellemes baritonhangja volt.

A vizsga felhét órákor befejezést nyert. Sok humoros epizód játszódott le a vizsgáztatás alatt. Különösen a születési dátumok körül volt egy kis hiba. A hölgyek tagadtak eleinte, de a keresztlevél igazat mondott. A mai vizsgán felvett tagok most két évre kapnak működési engedélyt, mert vala-

memyioket felvették a Színészegyesületbe. Akadtak ugyan még pótljelentkezők is, de ezeket megnyugtatták, hogy lesz még egy pótvizsga is.

Szélhámos expáter.

(Egy volt szerzetes bünlajstroma).

Párisból jelentik: A múlt hét elején a Sévres-utca 95. szám alatt lévő lazarista kolostor előtt egy polgári ruhában lévő rendőrtisztviselő megállított egy benedekrendi atyát, aki éppen kilépett a kolostorból.

— Bocsánat, tisztelendő atyám, — szólt hozzá — ugy-e ön magyar ember?

A pap ránézett és méltóságosan mondotta:

— Nem, uram. Én Bédé benedekrendi atya vagyok és most a lazaristák vendégszeretét élvezem.

— Nem, uram, — válaszolta a rendőrtisztviselő — ön nem Bédé atya. Ön Baracs Géza, Topolyán született, 60 esztendő és sok bün terheli a lelkét. Ezennel letartóztatom.

A rendőrség megállapította, hogy Baracs Géza valóban Topolyán született, valóban ferencrendi szerzetes volt, de 26 esztendőskorában nagy botrányok között kiugrott a reverendából. Ekkor kezdődött meg tarka-barka élete. Ausztriába, Németországba, majd innen Belgiumba utazott.

A háboru kitörése Franciaországban találta: Ekkor már Deltournak hívták. Peckben lakott egy német asszonynál három gyermekével. A francia rendőrség természetesen internálni akarta az idegeneket, de kiderült, hogy Baracs a párisi hadbiróság kinevezett tolmácsa. De itt is inkorrektésen érték rajta, letartóztatták és hadbiróság elé állították. Egy évre ítélték el, amelyet kitöltött és azután koncentrációs táborba internálták. Itt sem maradt sokáig, mert francia internáltakért kicsérlelték. A hamisítások és a szélhámosságok egész sorát kellett elkövetnie. Míg ez sikertült neki.

Münchenben könyvet adott ki. „Személyes párisi kalandjaim a háboru alatt”. A könyvnek állítólag igen nagy sikere volt; a német kormány sokezer példányt a katonák között osztatott szét belőle.

A fegyverszünet megkötése után hónapokon át nem hallatott magáról. A francia hatóságok csak úgy vettek róla tudomást, hogy a jugoszláv követség útján Baracs Gézáné — az a német asszony, akivel Párisban együtt élt, arra kérte a francia illetékes köröket, hogy elhunyt férje leigoglalt vagyonát adják ki.

— Minthogy Topolyát elszakították Magyarországtól, — ez volt többek között a kérvényben, — ennek következtében boldogult férjem nem magyar többé, hanem

szerb. Én is, a gyermek is szerb alattvalók vagyunk, s minthogy Szerbia nem volt ellenséges viszonyban Franciaországgal, remélem, hogy férjem hátrahagyott értékeit minél előbb megkapom.

Ez a kérvény hívta fel újból a rendőrség figyelmét Baracs Gézára. E nyomozás során állapították meg, hogy a lazaristák vendége azonos Baracs Gézával. A Bédé név voltaképpen a Baracs-Deltour név kezdőbetűiből van összerakozva. De Baracs Géza most sem vesztette el lélekjelenlétét. A vizsgálóbíró előtt oly ügyesen védekezett, hogy a vizsgálóbíró szabadon bocsátotta.

Irodalom, művészet

A Kisfaludy Társaság új tagjai (Beöthy Zsolt helyét nem töltötték be.)

Budapestről jelentik: A Kisfaludy Társaság most tartott ülésén foglalkozott a társaság több tagjának elhunytával megüresedett helyek betöltésével. Gárdonyi Géza helyére Ravasz László református püspököt, a poétalelkű egyházi szónokot, Kiss József helyére Sik Sándor kegyesrendi tanárt, a vallásos és hazafias költészet művelőjét, Szilády Áron helyére Horváth János Eötvös-kollegiumbeli tanárt, irodalomtörténetirót és kritikust, Heinrich Gusztáv helyére Pintér Jenő tankerületi főigazgatót, a „Magyar irodalomtörténeti kézikönyv” és több más irodalomtörténeti mű szerzőjét választották meg. Levelező tagul Gragger Róbertet, a berlini egyetem magyar irodalom tanárát választották meg, aki a legutóbb a Máriás irodalom című legrégibb verses nyelvemlékünk felfedezésével növelte tudományos érdemeit. Beöthy Zsolt helyét a nagy magyar esztétikus és irodalomtörténetirő iránti kegyeletből nem töltötték be. A pályázatok eredménye nagyon szomorú, amennyiben egyetlen művet sem érdemesítették díjra.

A színház heti műsora. Csütörtök: Ártatlan Don Juan (B hétel.) Péntek: Hazudik a muzsikaszó. (C hétel.) Szombat: Arany madár. Bemutató előadás. (A és premier-hétel.) Vasárnap este: 7 és fél ór: kor Arany madár (B hétel.) Vasárnap éjjel: 10 és fél ór: kor: Arany madár (Bérlétszünet. Hétfő este: Arany madár (C hétel.)

Kacagó nézőtér gyönyörködött a múlt héten napokon keresztül a városi színház vigjáték-ujdonságánál: Az ártatlan Don Juan-ban. Az öleletes, humorban gazdag darab csütörtökön este is színe kerül. A darab főszerepét Darvas Ernő kreálja, aki hatalmas sikert aratott. A női főszerepet Kálmán Sári játsza.

A Hazudik a muzsikaszó sláger operettét a közönség óhajára péntek este ismét műsorra tűzte az igazgatóság. Az operett iránt az érdeklődés most is oly nagy, hogy a péntek esti jegyek nagyrésze már most elővételben elfogyt és ezért az igazgatóság vasárnap délután is műsor-

ra tűzte. A „Hazudik a muzsikaszó” vezetőszerepét Halmas Mici, Galetta Ferenc, Balogh Böske és Selmeczy Mihály játsszák.

Az Arany madár című Zerkovitz-operett szombaton este kerül Aradon bemutatásra. Az operett cím szerepét Horváth Mici játsza. Egy párisi leány szerepét Balogh Böske alakítja, aki Bányász Istvánnal a legmodernebb francia táncszámokat mutatja be. Az Arany madarat Jakabffy Dezső rendezte. Az operette szombaton, vasárnap este és éjjel és hétfő este kerül színe. Mind a négy előadásra jegyek elővételben a színház pénztárában válthatók.

Többszáz előjegyzés történt már eddig a kombinált operatársulat előadásaira s az előjelek szerint Arad közönsége mind az öt este zsufolásig tölti majd meg a színházat a világhírű művészek fellépte alkalmával. A drezdai, milánói, berlini és bécsi operaházak legjelesebb művészei jönnek le Aradra s itt öt estén át a Tocsában, Parasztbecsületben, Bajazzokban, Troubadourban, Pillangó kisasszonyban és Carmenben lépnek fel. Mind az öt operaelőadásra még elfogad a színház előjegyzéseket.

Papazoglu, a hírneves cellista hangversenye 9-én, pénteken este lesz megtartva művészi programmal. Papazoglu finom művészetét már ismerik Aradon s jöttek hírére máris szokatlanul sok előjegyzés történt szokatlanul sok előjegyzést árusítja.

Helga Noerisson tegnap este Aradra érkezett s a táncművésznő ma Timisoarára utazott, ahol ma este lép fel, míg vasárnap este Aradon, a Kulturpalotában tartja egyetlen estélyét, melyre jegyek még kaphatók a Bloch cégnél.

Nagy Géza fényképész műterme állandóan d. e. 9-től d. u. 6 óráig (vasárnap és ünnepnapokon is) a közönség rendelkezésére áll. Műterem: Arad, Bul. Reg. Maria (v. Andrassy-ut) 22. sz., földszint, megegyéssel szemben.

Mozi.

Sodoma és Gomorha második része, a Bünhódás megrázóan nagy vonalú legenda, amely koncepciójában, nagyszerűségében, ha lehet, még talán a Dorian-filmretek első részét is tulszárnyalja. A bünök leánya, Mary a pavillonbeli rendvuján elalszik és döbbenetes álmot lát: a bibliai Sodoma történetét, a melynek népe a legundokabb mamonok és bünök hinárjába merül s a vezér Loth felesége, akiben Mary önmagára ismer. De jön a büntetés, a tüzeső, a grandiózus pusztulás, Loth menekülése, a sóbárvány. A rettentő álmunk vége, de ez Maryt erősen megváltoztatta. Az ifju pap elviszi neveltjét a bünök palotájából s Mary is otthagyja azt, hogy a fiatal szobrászt ápolja, akit vissza is harcol az életnek, hogy azután öröké tartó igazi frigyben, boldogságban egyesüljön vele. Az ifju pap áldja meg az ifju párt, mondván: Nem pusztulhat el még Sodoma sem, amíg igaz szeretében találkoznak össze az emberek! A Dorian-film második részének bemutatója csütörtökön lesz az Apollóban.

Késébeesetten menekülő szán s annak nyomában vérszomjas kegyetlen farkascorda száguld... A távolság mind kisebb lesz, végre az után jön az elkeseredett remény, emberfeletti ideg-halál harc. Ez a megrendítő, idegizgalmas jelenet áll az

Dorian-film. SODOMA és GOMORHA II. rész ma csütörtökön az APOLLO-ban.

Uránia szerdán bemutatott drámájának — Farkaskaland a hómezőn — középpontjában. A történet maga egy házassági dráma, amelyben a hercegi férj végzetesen féltékeny ragyogó szépségű feleségére, aki az ő gyanuja szerint két fiatalemberrel flörtöl. Az asszony ártatlansága tudatában védekezik a gyanúsítások ellen, de hasztalanul, míg azután jön a farkaskaland, s akkor kiderül, az izgalmas harc során, hogy a két fiatalember fivére az ártatlan meggyanusított hercegnének. A szép és megkapó jelenetekkel ékesített dráma még csak csütörtökön látható az Urániában.

Hétköznapi

igazságok.

A gondolat, mielőtt formát öl, csupán csak gond...

Minél jobban erősített a nő az igazát, annál kevésbé van igaza...

A legszebb flastrom alatt is van egy csunya pörsenés...

Az ötletet is szépen fel kell öltöztetni, mielőtt társaságba megyen...

Mire az ember elkezd keresni a becsületét, már többnyire nincsen meg...

„Sárból lettél és sárrá leszel”
Cak azt nem tudom, ember vagy-e vagy pesti utca?...

Szerkesztői üzenet

B. B. Vinga. A forgalmi adó megszüntetéséről Bucurestiből kaptunk jelentést. Később újabb jelentés érkezett, hogy a kormány nem szünteti be a forgalmi adót, sőt utasítást adott annak szigorú behajtására.

B. M. Arad. Elolvastuk panaszos levelét. Azt a tanácsot adjuk Önnek, forduljon panaszával Aradmegye alispáni hivatalához.

— Az angolok háborúra készen. Párisból jelentik, hogy a *Matin* mai száma feltűnő helyen közli, hogy az angolok úgy Görögországban, mint Párisban propagandát indítottak, hogy a keleti harctéren folytassák az ellenségeskedést. Az angoloknak az a tervük, hogy a görög haderő Csataldszáig nyomuljon előre. Ezzel egyidejűleg az angolok visszavonának csapataikat Konstantinápolyból ugyanerre a vonalra előretolva, majd pedig megszállanak a Boszporus két partját és Konstantinápolyt pedig a flottájukkal blokádolják. Az Indiából utbaindult angol zászlóaljnak ma Mossul közelében partraszállottak és megkezdték a felvonulást a város ellen.

A szerkesztésért:

KAROLY JOZSEF

felel.

Cenzura.

Dr. V. MARCOVICI

Ujabb francia megszállások.

(Szigoru rendszabályok. — A kancellár visszatért a Ruhr-vidékről.)

Párisból jelentik: A *Huminité* közli: A szénhelyzet egyre aggasztóbb. Számos lotharingiai olvasztó-telep kényszerült beszüntetni üzemét. Január 1-től 19-ig 13 ezer tonna, 19-től 31-ig csak 700 tonna kokszt érkezett Franciaországba. Azelőtt ennyi idő alatt 140 ezer tonna érkezett.

Metzből jelentik, hogy hétfőtől kezdve a Saar-területen a szénmunkások sztrájkja teljes.

Berlinből jelentik: Cuno kancellár Münsterben beszédet mondott, amelyben ezeket jelentette ki:

— Nyugodt lelkiismerettel megállapíthatjuk, hogy bennünket nem terhel hiba. Több ízben felajánlottuk a megegyezést, de Poincaré visszautasította. A jóvátételi kérdés miatt csakhamar elvált Anglia és Franciaország útja. A francia politika nem pénzügyi, sem politikai, hanem területi garanciákra törekszik. Ezt a politikát akkor elgíthetjük ki, ha azt mondjuk: vedd el, amit akarsz. Ennyire azonban a német birodalom nem gyengült meg. Ha most nem óvjuk meg az egyetértést, a német nép és német gazdaság elveszett.

Berlinből jelentik: A franciák vasárnap megszállták a Majna melletti vegyészeti gyárakat. A munkások erre a tiltakozás jeléül sztrájkba léptek.

Párisból jelentik: Amikor a franciák megszállták Appenweilert, Rey ezredes, a csapatok parancsnoka a bevonulás után a városházára ment, ahol a tanács összehívta. Amikor az ezredes az ülés-terembe lépett, mindössze egy ur állt fel és így szólt:

— Úrve maradtunk és ezzel tiltakozunk a jogtalan megszállás ellen.

Erre ez az ur is leült. Rey ezredes mosolyogva válaszolt:

— Ha önöket nem zavarja, én is leülök.

A polgármester ezután bemutatta a jelenlevőket. Az egyetlen, aki felállt, Wirth volt kancellár fivére volt.

Kölnből jelentik, hogy a Rajnabizottság a következő rendeletet bocsájtotta ki: — A német bíróságokat vagy egyéneket, akik német személyeket büntetéssel fenyegetnek vagy odahatni igyekeznek, hogy a Rajnabizottságnak a zálogok megszerzésére irányuló politikájának ellentájanak, 50 millió márka pénzbüntetéssel és 5 évi fegyházzal büntetik. A francia Rajnabizottság rendeleteinek eleget tevőket a német bíróságok ítélettel, a hatóságok pedig fegyelmi vizsgálattal nem riaszthatnak vissza. Ha egy ilyen rendeletet betartó és a franciáknak fizetni szándékozó egyén e

miatt német bíróság elé kerül, védelmül elmondhatja, hogy csak a francia megszállók parancsainak engedelmeskedett.

Coblentzről jelentik, hogy a Rajnabizottság épületéről tegnap az Unio zászlaját behúzták, mert Alland amerikai tábornok Harding elnök utasítására mint megfigyelő sem vesz részt többé az üléseken.

Kölnből jelentik, hogy a franciák megszállták Oweraphi állomását és ezért a német vasutasok a forgalmat megszüntették. Az egész vidéken általános sztrájk fenyeget. A saarvidéki, a Kölni és az Offenburgi kerületekben a franciák továbbnyomulása esetén ki fog törni az általános sztrájk. Badénben is sztrájkkal fenyegetőznek.

Berlinből táviratozzák, hogy Cuno birodalmi kancellár Ruhr-vidéki szemleutjáról visszatérve fogadta a sajtó képviselőit. Beszéde különösen Poincaré vádbeszédére válaszol. Hangzottatta, hogy az ellentállás nem a kormány parancsára történik, hanem az a westfaliai lakosság szabad elhatározása, amellyel az egész német nép szolidáris. A francia kormány az utóbbi időben semmiféle német ajánlatot nem hajlandó elfogadni, s nem tudja megmagyarázni, hogy milyen cézzal.

Poincaré az elpusztított területek újjáépítéséről sem óhajt esz mécsert folytatni és minden intézkedésével semmibevenni lát-szik a németek által fizetett 45 milliárd aranymárkát. Poincaré különben kijelentette, hogy csak akkor vonul ki a Ruhr-területről, ha a németek a londoni egyezményt a maga egészében teljesítik, ezzel szemben azonban Németország a jogaira és élni akarására hivatkozik.

Berlinből jelentik: A birodalmi kormány mai ülésén a Ruhr-akció val és a francia megszállásra vonatkozó német nyilatkozat megszövegezésével foglalkozott. Berlini jelentés szerint a kormány utasítására ma reggel a düreni, grevenbachii, jungherati, a crefeldi, a münchengradbachi és az aacheni pályaudvarokon a forgalmat megszüntették. A franciák a Németország meg nem szállott részei felé vezető vágányokat felszedték. Kölnből jelentik, hogy a megszállók a lakosságtól szénát, szalmát, burgonyát és egyéb élelmiszereket rekvirálnak.

— Új utcanevek Budapesten. Budapestről táviratozzák: A Koronaherceg-utcát Petőfi-utcának nevezték el. A régi Petőfi-utcából Kazár-utca lett. A Koronaherceg-utca és a Városház-utca közötti kis utcát Pálvax-köznek, a Köztemető-utat Fiumei-utnak nevezték el. A régi Petőfi-utcát, ahol a zsidóbusok vannak, Zsidó-utcának akarták elnevezni, de elfogadták a közvetítő indítványt és így lett Kazár-utca.

Közgazdaság.

A valnapias.

Aradi valutaárak. (Február 7.) Dollár 210, márka 0.0085, szokol 6.20, dinár 2.10, francia frank 13.50, magyar korona 0.0750. Kifizetések: Budapest 12.50, Bécs 325, Berlin 0.0060, Prága 6.30.

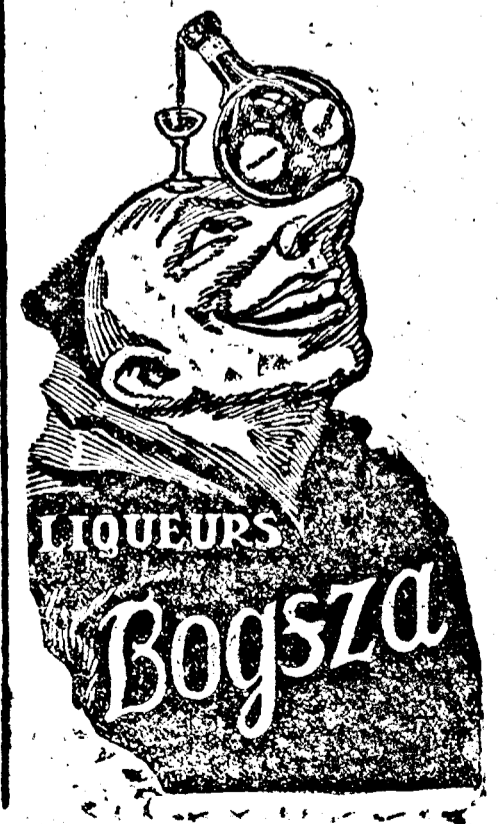
Zürichi nyitás. (Február 7.) Berlin 0.01375, Newyork 531, London 2484, Páris 33.90, Milano 25.70, Prága 15.70, Budapest 0.2025, Varsó 0.013750, Bécs 0.0074, bélyegzett 0.0075.

Zürichi zárlat. (Február 7.) Berlin 0.013750, Amsterdam 210, Newyork 531.25, London 2486, Páris 33.65, Milano 25.70, Prága 15.80, Budapest 0.2025, Belgrad 2.90, Bucuresti 2.55, Bécs 0.007425, Varsó 0.013750. Osztrák bélyegzett 0.0075.

Budapesti devizaközvetítő jegyzése. (Február 7.) Napoleon 9900, angol font 12275—12576, dollár 2626—2735, francia frank 168—178, lira 127.50—133.50, márka 0.08—9, osztrák korona 0.0370—390, leu 13—14, szokol 77.50—81.50, svájci frank 491—515, dinár 24.50—26.50, lengyel márka 0.07—8, léva 15.50—16.50, hollandi forint 1040—1075.

Bécsi hivatalos zárlat. (Február 7.) Prága 2115, Belgrad 650, Budapest 26.90, Varsó 1.95, Milano 3440, Bucuresti 355, London 332650, Newyork 71150, Páris 4520, Zürich 13375, Berlin 2.

Bucurestii tőzsdezárlat. (Február 7.) Kifizetések: Páris 13.50, Berlin 0.0055, London 1020, Newyork 215, Milano 10.80, Zürich 41.75, Bécs 0.0031, Prága 6.15. Valuták: Napoleon 765—800, márka 0.0065—70, léva 1.15—1.20, angol font 765—970, francia frank 13.40—13.50, svájci frank 39—42, lira 10.10—10.30, drachma 2.30—2.40, dinár 1.95—2.10, dollár 210—214, lengyel márka 0.0065—72, osztrák korona 0.0031—33, magyar korona 0.07—750, szokol 5.90—6.10.

„Chrysantheme“ virágszalón és magkereskedés

Üzlet: Strada Eminescu 41. szám. (Vadászkiút szállóval szemben.)
Kertészet: Calea A. Vlaicu (Astra motorgyárral szemben.) É16 és művirágok, németországi magvak futtányosan kaphatók. 13058

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Értesítés!

A n. é. hölgyközönség szíves tudomására adjuk, hogy cégünk kötetébe BLÁZI Mátyas úr belépett és ezáltal abba a helyzetbe kerültünk, hogy nemcsak mérték szerinti ruhákat készítenek, hanem raktáron tartunk

kész női és gyermekruhákat

melyeket elsörendű anyagból a legújabb divat szerint készítenek. Raktáron tartunk azonkívül szőveteket, vásznakat, mindennemű ruhakellékeket, norinbergi árúkat, melyek pontos kiszolgálás mellett **jutányos árért** kaphatók. További szíves pártfogást kér:

Jäger József si Comp.

(Minorita palota.) 13187

Figyelem!!!

Str. I. L. Caragiale (Csiki Gergely-utca) 17. számú ház folyó hó 10-én délután 2 órakor önkéntes árverésen eladatik. Feltételek megtudhatók:

HAASZ-irodájában, Str. Romanului (Zrinyi-utca) 6. szám. 13514

Jacob Weisz Jakob

Bizletében

a volt „Katalin-fürdő“ épületében. Elsörendű liszt, árpa, zab, korpa és egyéb hüvelyes élelmiszer, valamint naponta friss kenyér a legelősebb naplárért pontos kiszolgálás mellett kaphatók. — Bármily mennyiség házhoz szállítatik. 13186

Adolf Lusztbáder

Ingatlanforgalmi iroda 246

Arad, Str. Desseanu (Révay-u.) 2. Elfogadok megbízásokat házak, szőlők és birtokok eladására. Előjegyzésben több kisebb-nagyobb bér és magánház.

Ismeri Ön már a

DIANA

sósorszesz

grandiozus hatását? Minden egészséges és minden beteg igazolhatja, hogy az elképzelhető legjobb siker csak 13671

Diana sósorszesz

használatával érhető el.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.
Minden szó hirdetési ára 1 leu.
Vastagabb betűvel 2 leu.
A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
Hirdetéseket délután 5 óráig vesszük fel.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
A legkisebb hirdetés ára 10 szölg 10 leu.

Levelezés.

„ÖSZINTE“ jeligenek levele van a kiadóban. 623

„EGY RÉGI FIU“-nak levele van, kérem átvenni. 622

PALKOMI Nem értem az egészet. Címad. 625

LAKÁSSAL RENDELKEZŐ elvált, csi nos, fiatal nő, gazdagabb, idősebb uriember barátságát keresi, ki öt anyagilag támogatná. Szélhámosság kíméljenek. Leveleket „Egyezmény“ jeligenek a kiadóba kérem leadni. 626

Házasság.

„HAZASSÁG KÖZVETITŐNŐ“ címűket közvetítés végett f. hó 15-ig „Kolozsári“ jeligenek a kiadóhivatalba adják le. 591

Alkalmazás.

JÓLFOZÓ szakácsnő jó bizonyítvánnyal felvétetik. Cím a kiadóban. 4000

JÓ bizonyítványokkal rendelkező nő 1 1/2 éves gyermekével szakácsnői, vagy gazdasági állást keres. Vidékre is megy. Horváth-szálloda 28. szoba szám. 628

GAZDASSZONYT, ki jól főz, vagy főzőnőt azonnali alkalmazásra keresek. Naláoz Gézáné, Puj, Hunyadmegye. 488

KÉT KISZOLGÁLÓ LEÁNY Calafatra (Regat) bodegába keresetük. Felvilágosítást szíveségből Szőnyi Lajos, Str. Costa Negri (Nagy Sándor-utca) 7. Arad, 12-2-ig. 614

URADALOM keres április 1-re bognármentert. Magkereséseket kiadóhivatalba kéretnek. 611

EGY jól főző szakácsnő és egy perfekt szobalány azonnali belépésre Bucurestbe ajánkozik. Helyben is elmegy. Cím Str. Horia (Széchenyi-utca) 4. Horváthné, d. u. 2-4-ig. 609

BOLTI SZOLGÁ jó bizonyítvánnyal felvétetik Bloch papírüzlet. 619

KÉT KISZOLGÁLÓ LEÁNY Bajlestibe (Regat) bodegába keresetük. Felvilágosítást szíveségből Szőnyi Lajos, Str. Costa Negri (Nagy Sándor-utca) 7. Arad, 12-2-ig. 613

MOSÁST, harisnya stoppolást vállalok. Strada Braziaru (Weitzer János-utca) 11. az udvarban. 621

ÚGYES, megbízható leány üzletbe, vagy cukrászdába ajánkozik. Cím: Wallinger hirdetőjében. 13187

MARGARETA BÓRA kalap és barmvívészeti szalonjában Strada Gheorghe Popa (Ferdinánd-utca) 8. kifutó tanulóleányok felvétetnek. Jelentkezés a délutáni órákban. 13054

ÚGYES kiszolgáló leányok tízede részére felvétetnek. Cím: Wallinger hirdetőjében. 13187

Vétel és eladás.

ELADÓ egy 90 fős fűszer állvány, egy légszekrény, mákdaráló, kávéőrölő. Cím Kelet hírlapiroda. 13054

KIS szmirna szőnyegek, fali és egyéb dísz tárgyak, cizellált talpas poharak, függönyök stb. eladó. Str. Consistorului (Batthyány-utca) 23. I. emelet jobbra. 1000

FRISS HAL kapható Luttwák József cégnél, Calea Banatului. 616

ADLER gyártmányú 45 lóerős teherautó mobil 50 ezer leiert, rövid kereszt-húros gyönyörű zongora eladó. Uranus-iroda főpostával szemben. 13000

RONGYOT megvételre keresünk. Cím a kiadóban. 1000

ELADÓ gőzölt búkk, egy cseresznye falószoba és egy amerikai íróasztal. Str. Cioutea (Pölsenberg-Ernő-utca) 7. 13187

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnászőnyeget, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliza-palota.) 11895

MINDENMŰ ÉKSZERT, gyöngyöket, legmagasabb árban vesz Salon Artistique Bulev. Regina Maria. (Andrássy-tér) 20. 12021

YOST eredeti festékpárnák klasszikus a legjobb carbonpapír kaphatók Szegfű írógépvállalatnál Luther-utca 1. Telefon III. 18781

ELADÓ 80 HP. WD motorek, egy 19 HP. benzín motoros cséplőgarnitúra, egy 8 HP. Puch motorkerékpár és egy házilag készült henger szita selyem húzáttal. Mind kifogástalan, üzempépes állapotban. Teibiaz Rafael, Vesenova-Veche (Obesenyó) Jud. Torontál. 594

KÉT GARNITURA kovács-szerszám nagy részében, egy stáboló gép, két furó gép, két rih platni, több esztu, két tengelyvég metaszt és anyag, négy új kocsi stol, egy Eszterházi kocsi vasalva szatler munka nélkül, azonnali jutányos áron eladó. Megtekinthető Arad, Calea Bihorulului No. 8. (Nagyvárad-ut) Nied József kovács mesternél. 598

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgösen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyeget, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcelán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13573

HASZNALT OLJOM megvételre keresetük. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

BÉRHAZ a Pectel országúton 2000 □-öt területtel, gazdálkodásra alkalmas, eladó. Uranus-iroda főpostával szemben. 13000

SZÓLÓ kőlnával megvételre keresetük Minisen (Ménesen), vagy Ghioroccon (Gyorokon) 300.000 Leig községhez közel. Ajánlatok ármegjelöléssel, részletes leírással és címmel kéretnek „Szóli“ jeligenek a kiadóban. 615

Üzletek.

JÓFORGALMU sarok vendéglő a vasút és waggonygyár mellett házzal, nagy telekkel, azonnal eladó. Cím kiadóban. 608

A FŐUTVONALON igen jó helyen fennálló üzletet betegség miatt átadnám. Ajánlatokat „Kereskedő“ jeligenek alatt a lap kiadója továbbítja. 624

JÓFORGALMU borbélyüzlet azonnal eladó. Daraba Antalné Dézna (Aradm.) 617

Ellátás.

URINÓ két urileányt teljes ellátásra elfogad. Ugyanott két-három fiatalember ebédkosztot kaphat. Cím a kiadóhivatalban. 612

TELJES ellátást keres külföldi kereskedő uricsaládnál. Leveleket „Rádó“ hirdető-irodába kér Apollóval szemben. 13353

TELJES ellátást keres uricsaládnál magános ur. Cím Wallinger hirdetőjében. 13188

Különfélék.

FERFI ESERNYŐ, mely 6-ikán este öt-tíz órában kieserőldött, színházban tüzöltőnál átvehető. 610

EZERJÓFÚ gyomórellír, páratlan hatású szer gyomor és bélbántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfuottság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógy szerár Aradon. 10831

Publicație.

Se aduce la cunoștință generală și tutoror celor ce au diferite chestiuni cu fostele căi ferate Arad-Canadane, că aceste căi ferate au trecut cu ziua de 1. Februarie 1923. sub Administrația C. F. R. și sunt conduse de Dir. VI-a Regională C. F. R. din Arad.

620. Direcțiunea 6a Reg.

Versenyárgyalási hirdetés.

Az aradi Patronázs Egyesület eladja versenyárgyaláson Strada Fabriciei (Gyár-utca) 24. szám alatt fekvő **belteikes emeletes házat (voit gyufagyár épület)** Feltételek a Strada Gheorge Popa (Ferdinánd-utca) 8. szám alatt délelőtt 9-1 óráig a titkári hivatalban betekintheők. 618

Egy wagon prima külföldi újság papír

58-84 cm. alakú, 25 kgr. súlyú, kisebb tételekben is ab Arad eladó

Concordia nyomda r. t.

KÁSZAIN TÁPERO UHU KÁVÉPÖTEK ELŐNYEI

Utlevelékre vizumot 55 Leiért legpontosabban leggyorsabban a KELET-hírlapiroda szerez, Str. Alexandri Salacz-u. 1